

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור ישיר↔עקיף, צירוף↔משפט, פעיל↔סביל

מהדורה למורה **רגיל**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את ההבדל בין דיבור ישיר לדיבור עקיף
- להפוך משפט עם "כדי" לצירוף שם פעולה
- לשכתב משפטים מפעיל לסביל ולהפך

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א׳ – בחרו את הניסוח הנכון

1. ג – הם התאמנו לשם שיפור הכושר
2. א – היא קראה לשם הבנת הנושא
3. ב – המכתב נכתב על ידי הילד
4. ב – דנה אמרה שהיא תבוא למחרת
5. א – התלמידה קראה את הספר

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זה מה שקורה בדיבור ישיר, לא עקיף
2. נכון – למשל: לשפר הופך לשיפור
3. נכון – זו ההגדרה של משפט פעיל
4. נכון – זו ההגדרה של משפט סביל
5. לא נכון – דיבור ישיר נכתב תמיד בתוך מירכאות

חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

1. ישיר
2. כדי
3. סביל
4. שלישי

חלק ד׳ – התאימו דיבור ישיר לדיבור עקיף

- 1 – ג (רונית אמרה שהיא עייפה.)
- 2 – ד (הילדים אמרו שילכו לטיול למחרת.)
- 3 – א (דני אמר שהוא קרא את הספר.)
- 4 – ה (נועה אמרה שהיא אוהבת לצייר.)
- 5 – ב (התלמידים הבטיחו שיבואו בזמן.)

חלק ה׳ – שכתבו את המשפטים

1. המבחנים נבדקו על ידי המורה.
2. התלמידים למדו לשם הצלחה במבחן.
3. יוסי אמר שהוא שמח מאוד.

חלק ו׳ – כתיבה אישית

1. 3 משפטי דיבור ישיר נכונים עם מירכאות, ו-3 משפטים מקבילים בדיבור עקיף עם שינוי גוף וזמן מתאים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פעיל: הנושא מבצע; סביל: הנושא מקבל
- מוציאים את הפועל ושמים שם פעולה במקומו
- גוף ראשון (אני) הופך לגוף שלישי (הוא/היא)

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בדוגמה אחת מכל סוג על הלוח לפני התרגול העצמאי
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים (skip_n)
- כדאי לעבור על חלק ההתאמה יחד בעל פה לפני העבודה העצמאית

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור ישיר ↔ עקיף, צירוף ↔ משפט, פעיל ↔ סביל

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נתרגל שלוש דרכים לשכתב משפטים: דיבור ישיר מול עקיף, משפט מול צירוף, ופעיל מול סביל. בכל תרגיל שימו לב מה משתנה במשפט ומה נשאר אותו דבר.

1 חלק א׳ – בחרו את הניסוח הנכון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. שכתבו כצירוף: "הם התאמנו כדי לשפר את הכושר."

א) הם התאמנו ושיפרו כושר לשם ב) הם התאמנו בגלל שיפור הכושר

ג) הם התאמנו לשם שיפור הכושר ד) הם התאמנו למרות שיפור הכושר

2. שכתבו כצירוף: "היא קראה כדי להבין את הנושא."

א) היא קראה לשם הבנת הנושא ב) היא קראה ובגלל כך הבינה ג) היא קראה למרות הבנת הנושא

ד) היא קראה אבל לא הבינה

3. שכתבו כסביל: "הילד כתב את המכתב."

א) הילד כתב מכתב ב) המכתב נכתב על ידי הילד ג) הילד נכתב במכתב ד) המכתב כתב את הילד

4. שכתבו כדיבור עקיף: "אני אבוא מחר", אמרה דנה.

א) דנה אמרה שאני אבוא מחר ב) דנה אמרה שהיא תבוא למחרת ג) דנה אמרה שהיא באה אתמול

ד) דנה שאלה אם תבוא מחר

5. שכתבו כפעיל: "הספר נקרא על ידי התלמידה."

א) התלמידה קראה את הספר ב) הספר קרא את התלמידה ג) התלמידה נקראה על ידי הספר

ד) הספר נקרא בעצמו

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדיבור עקיף משתמשים במילים המדויקות של הדובר בתוך מירכאות.	☐	☐
2	כשהופכים משפט לצירוף, מוציאים את הפועל ושמים במקומו שם פעולה.	☐	☐
3	במשפט פעיל, הנושא מבצע את הפעולה.	☐	☐
4	במשפט סביל, הנושא מקבל את הפעולה ולא מבצע אותה.	☐	☐
5	דיבור ישיר נכתב תמיד בלי מירכאות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. דיבור _____ משתמש במילים המדויקות של הדובר, בתוך מירכאות.

2. את המילה " _____ " במשפט "הם התאמנו כדי לשפר" אפשר להפוך לצירוף "לשם שיפור הכושר".

3. במשפט _____ הפועל כתוב בצורה כמו נכתב או נקרא.

4. כשהופכים דיבור ישיר לעקיף, גוף ראשון (אני) הופך לגוף _____ .

4 חלק ד' – התאימו דיבור ישיר לדיבור עקיף

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. "אני עייפה", אמרה רונית.	___	**א.** דני אמר שהוא קרא את הספר.
2. "נלך לטיול מחר", אמרו הילדים.	___	**ב.** התלמידים הבטיחו שיבואו בזמן.
3. "קראתי את הספר", אמר דני.	___	**ג.** רונית אמרה שהיא עייפה.
4. "אני אוהבת לצייר", אמרה נועה.	___	**ד.** הילדים אמרו שילכו לטיול למחרת.
5. "נבוא בזמן", הבטיחו התלמידים.	___	**ה.** נועה אמרה שהיא אוהבת לצייר.

5 חלק ה' – שכתבו את המשפטים

ענו בקצרה.

1. שכתבו כמשפט סביל: "המורה בדקה את המבחנים"

2. שכתבו כצירוף: "התלמידים למדו כדי להצליח במבחן"

3. שכתבו כדיבור עקיף: "אני שמח מאוד", אמר יוסי.

6 חלק ו' – כתיבה אישית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שלושה משפטים בדיבור ישיר על חוויה שלכם, ואז שכתבו כל אחד מהם בדיבור עקיף.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין משפט פעיל למשפט סביל?

איך הופכים משפט עם "כדי" לצירוף?

מה קורה לגוף הראשון כשהופכים דיבור ישיר לעקיף?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀